

10 Σεπτεμβρίου, 1993

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΣΠΥΡΟΣ Ν. ΑΡΑΠΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 935/91)

Λέξεις και Φράσεις — Όρος "συνήθης διαμονή" — Άρθρο 2(β) του περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου του 1980 (Ν. 52/80) — Έννοια από τη νομολογία και ως προς διάφορους νομικούς κλάδους — Κατοικία ειδικά για σκοπούς φορολογίας — Δυνατότητα περισσοτέρων από μια κατοικιών του αυτού προσώπου και οι περιστάσεις στην κριθείσα περίπτωση. 5

Ο αιτητής αμφισβήτησε με την προσφυγή την υποχρέωση που του επεβλήθη για καταβολή φόρου κεφαλαιουχικών κερδών επικαλούμενος τη μετανάστευσή του στην Αφρική, που κατά τον ισχυρισμό του τον υπήγαγε στην εξαίρεση του Άρθρου 2(β) του περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου 52/80 (όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 135/90). Αντικείμενο της διαφοράς, ήταν η κερδοφόρα εκποίηση κτήματος του αιτητή, που είχε αγοραστεί κατόπιν εισαγωγής από τον ίδιο ξένου συναλλάγματος. 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Οι δύο κυπριακές αποφάσεις *Ραζής και Άλλος v. Δημοκρατίας* και *Ανδρέας Μιχαήλ v. Δημοκρατίας*, στο θεωρητικό επίπεδο έχουν την ίδια ή ανάλογη προσέγγιση με την αγγλική νομολογία. 20

Η έννοια της κατοικίας λοιπόν, έχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα σε αρκετούς κλάδους του δικαίου, αποτελώντας το επίκεντρο για τη ρύθμιση πληθώρας έννομων σχέσεων που αποτελούν το αντικείμενό τους. Η ιδέα της μόνιμης κατοικίας, έχει απαραίτητο στοι- 25

χείο την ελεύθερη επιλογή ενός τόπου από το συγκεκριμένο πρόσωπο που τον καθιστά κέντρο συγκεκριμένων του στόχων κοινωνικής και επαγγελματικής υφής.

5 Για φορολογικούς σκοπούς, το ζήτημα της κατοικίας είναι θέμα πραγματικό, εξεταζόμενο όμως υπό το πρίσμα των σωστών νομικών κανόνων.

10 2. Με τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του ο Διευθυντής εν προκειμένω, το λιγότερο που μπορεί να πει κανείς, είναι ότι η απόφαση του ήταν εύλογα επιτρεπτή. Ο αιτητής εισηγήθηκε ότι μόνο σε μία από τις δύο χώρες μπορούσε να είχε μόνιμη διαμονή και επομένως το δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί σε ποιά από τις δύο χώρες ο αιτητής είχε την κατοικία του. Και ότι κατά λογική συνέπεια δεν εφαρμόζεται η αρχή ότι το δικαστήριο δεν επεμβαίνει αν η φορολογική απόφαση είναι λογικά δυνατή. Το Δικαστήριο δε συμμερίζεται αυτή την άποψη. Πέρα από το ότι αναγνωρίζεται ότι ένας μπορεί να έχει συγχρόνως κατοικίες σε περισσότερους τόπους, αν ακολουθούσε την προτεινόμενη γραμμή το δικαστήριο θα παρέκλινε από τον ακυρωτικό ρόλο που του έταξε το Σύνταγμα με το Άρθρο 146. Δεν υπάρχει κανένα αναγνωρισμένο έρεισμα για επέμβαση στην επίμαχη απόφαση. Η κρίση της Κεντρικής Τράπεζας για ένα διαφορετικό ζήτημα, δεν ήταν δεσμευτική για τη φορολογική αρχή, ενόψει μάλιστα των συντριπτικών στοιχείων, τα οποία δεν άφηναν περιθώρια για διαφορετική κρίση.

15

20

25

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

30

Βορκά κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 146,

Καλογήρου ν. Υπουργού Οικονομικών και Άλλου (1992) 3 Α.Α.Δ. 534,

35

Χρ. Σ. Χριστοφίδης Λτδ ν. Δημοκρατίας (1993) 4 Α.Α.Δ. 793,

Levene v. I.R.C. [1928] A.C. 217,

I.R.C. v. Lysaght [1928] A.C. 234,

40

Shah v. Barnet London BC [1983] 1 All E.R. 226,

Razis a.o. v. Republic (1979) 3 C.L.R. 127,

Μιχαήλ v. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 3083,

Fox v. Stirk [1970] 3 All E.R. 7,

Pickles v. Foulsham [1928] 9 Tax Cas. 261,

5

Sinclair v. Sinclair [1968] P. 189.

Προσφυγή.

10

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία επιβλήθηκε στον αιτητή φορολογία κεφαλαιουχικών κερδών για διάθεση ακίνητης ιδιοκτησίας του στο χωριό Πέγεια της Πάφου.

Γ. Τριανταφυλλίδης, για τον Αιτητή.

15

Στ. Ιωσήφ, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

20

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος του 1980 (αφ. 52/80 όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 135/90) εξαιρεί από το φόρο αυτό την περίπτωση διάθεσης ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται στη Δημοκρατία, αλλά αποκτήθηκε "δι' αγοράς και εισαγωγής ξένου συναλλάγματος". Το ευεργέτημα όμως που παρέχει ο νόμος απολαμβάνουν μόνο πρόσωπα που δε διαμένουν ή δε διαμένουν συνήθως στη Δημοκρατία.

25

Ιδιαίτερη εξαίρεση δημιουργούν οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 4 και 2 του νόμου. Κατά το άρθρο 4 φορολογείται, εκτός των εξαιρέσεων που αναγνωρίζει ο νόμος, κάθε κέρδος που πραγματώνεται από τη διάθεση ιδιοκτησίας με συντελεστή 20% πάνω σε τέτοιο κέρδος. Ενώ σύμφωνα με τις ερμηνευτικές διατάξεις του άρθρου 2 (β) ιδιοκτησία σημαίνει

30

"Εις την περίπτωσην προσώπου μη διαμένοντος ή μη συνήθως διαμένοντος εν τη Δημοκρατία πάσαν ακίνητον ιδιοκτησίαν ευρισκομένην εν τη Δημοκρατία η οποία δεν εκτήθη δι' αγοράς και εισαγωγής ξένου συναλλάγματος".

35

Το ερώτημα που γέννησε τη διαφορά ήταν κατά πόσον ο αιτητής, που διέθεσε περιουσίαν του στην Πέγεια της Πάφου κατά τα έτη 1982 και 1990, είχε κατά τους ουσιαστικούς χρόνους τη συνήθη διαμονή του στην Κύπρο. Ο διευθυντής του τμήματος

40

εσωτερικών προσόδων (εφεξής ο διευθυντής) αποφάσισε το ζήτημα δυσμενώς για τον αιτητή: βρήκε πως διέμενε συνήθως στην Κύπρο και επομένως οι πιο πάνω πράξεις του υπόκεινται στην πληρωμή φόρου κεφαλαιουχικών κερδών.

5

Ο αιτητής αμφισβητεί για ένα και μοναδικό λόγο την ορθότητα της επίδικης απόφασης ισχυριζόμενος ότι είναι μόνιμα εγκατεστημένος στη Δημοκρατία της Μποτσουάνα στην οποία δημιούργησε επιχειρήσεις τις οποίες εξακολουθεί να διατηρεί και διευθύνει. Έπρεπε επομένως να τύχει απαλλαγής δοθέντος ότι τα ακίνητα που διέθεσε τα είχε αποκτήσει με ξένο συνάλλαγμα που εισήξε από τη χώρα εκείνη.

10

Παρουσίασα διαγραμματικά τα πραγματικά περιστατικά. Χρειάζεται μιá πληρέστερη καταγραφή τους. Η λεπτομέρεια θα προβάλει και την πραγματική υφή του προβλήματος. Δεν αμφισβητείται ότι ο αιτητής μετανάστευσε το 1963 από την Κύπρο στην Μποτσουάνα με την οικογένειά του. Μέχρι και το 1972 δεν είχαν γυρίσει ούτε καν για προσωρινή επίσκεψη. Έκτοτε όμως και μέχρι το 1980 περνούσαν κάθε χρόνο τις διακοπές στον τόπο τους. Το 1981 η σύζυγος και τα τέσσερα παιδιά του ζεύγους εγκαταστάθηκαν στην Πάφο στο ιδιόκτητό τους σπίτι. Τα παιδιά άρχισαν τη φοίτηση τους σε διάφορα σχολεία της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης. Ο ίδιος ο αιτητής μένει μαζί τους κάθε χρόνο για περιόδους κυμαινόμενες από 3 μέχρι 6 μήνες.

15

20

25

Ο αιτητής ήταν ιδιοκτήτης του κτήματος με αρ. εγγραφής 41065 στην Πέγεια. Το είχε αγοράσει στις 17/5/82. Ύστερα από λίγες μέρες, στις 26/5/82, το αντάλλαξε με το κτήμα αρ. εγγραφής 41085 στην ίδια περιοχή, αφού κατέβαλε στον ιδιοκτήτη του επιπλέον και το χρηματικό ποσό των £117.000. Η ανταλλαγή θεωρήθηκε σαν διάθεση με την έννοια που αποδίδεται στον όρο από το άρθρ. 10: βλέπε *Ευδοκία Βορρά και Άλλες v. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 146. Το προϊόν διάθεσης καθορίστηκε σε £70.000 αντί £53.000 που δηλώθηκε. Αφού έγιναν οι σχετικοί υπολογισμοί επιβλήθηκε φόρος £1.475 (για τις λεπτομέρειες βλέπε αρ. φορολογίας 820001). Ο αιτητής πώλησε το κτήμα αυτό στις 6/7/90 για £400.000. Σε αυτή την περίπτωση η φορολογική απαίτηση του δημοσίου ανέρχεται σε £24.172,20 (βλέπε αρ. φορολογίας 900001).

30

35

40

Στις 7/2/91 οι λογιστές του αιτητή υπέβαλαν γραπτή ένσταση που στήριξαν βασικά στον ισχυρισμό ότι ο αιτητής είναι πρόσωπο που δεν έχει τη διαμονή του στη Δημοκρατία και εφόσον χρησιμοποίησε συνάλλαγμα που έφερε από το εξωτερικό δεν έπρεπε να φο-

ρολογηθεί. Περαιτέρω επέμειναν πως το προϊόν διάθεσης του κτήματος 41065 ήταν £53.000 και όχι £70.000, όπως εκτιμήθηκε από το διευθυντή. Ζήτησαν ακόμη να αφαιρεθούν τα δικαιώματα μεταβίβασης (£9.403) που καταβλήθηκαν σε σχέση με το άλλο κτήμα. Με τον ισχυρισμό για τη διαμονή του αιτητή δε θα ασχοληθούμε και πολύ εδώ, αλλά μπορούμε ευκαιριακά να σημειώσουμε πως τα άλλα δύο θέματα ξεπεράστηκαν και δε θα μας απασχολήσουν όπως δεν απασχόλησαν και τους δικηγόρους των δύο πλευρών. 5

Ωστόσο για λόγους που θα διαφανούν μεταγενέστερα πρέπει να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της διαφοράς μετά την υποβολή της ένστασης. Απαντώντας στις 26/2/91 ο διευθυντής επέσυρε την προσοχή του ενισταμένου στις πρόνοιες του άρθρ. 2 που αφορούν τη διαμονή για να υποδείξει ότι δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση του αιτητή. Με την αιτιολογία πως στις δηλώσεις φόρου εισοδήματος που υπέβαλλε μέχρι τότε ο αιτητής δήλωνε απερίφραστα πως η Κύπρος είναι ο τόπος της συνηθισμένης διαμονής του. Με την ίδια ευκαιρία του έτασσε προθεσμία 30 ημερών για να προσκομίσει εκτίμηση ή άλλα στοιχεία αναφορικά με την αξία του κτήματος 41065 στις 26/5/82. 10 15 20

Στις 8/3/91 οι λογιστές παρακάλεσαν να τους δοθεί παράταση μέχρι τέλους Μαΐου του ίδιου χρόνου. Αλλά στις 6/5/91 ζήτησαν αποστολή του φακέλου της υπόθεσης από το Φορολογικό Γραφείο Πάφου, που τη χειριζόταν, στη Λευκωσία. Αυτό δεν έγινε δεκτό γιατί όπως παρατήρησε στην επιστολή ημερ. 30/5/91 το Γραφείο της Πάφου "η υπόθεση βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο εξέτασης". Με την ίδια ευκαιρία δόθηκε νέα παράταση για την υποβολή στοιχείων μέχρι 30/6/91. 25 30

Στο μεταξύ την 14/6/91 οι λογιστές πληροφόρησαν γραπτώς το διευθυντή ότι η Κεντρική Τράπεζα τον θεωρεί μη κάτοικο Κύπρου για σκοπούς ελέγχου ξένου συναλλάγματος, επιτρέποντας του να διατηρεί σε κυπριακές τράπεζες λογαριασμούς σε ξένο συνάλλαγμα. Ένα άλλο θέμα που έθιξαν οι λογιστές και που, όπως θα δούμε, πρόβαλε έντονα ο δικηγόρος του αιτητή, ήταν ότι ανέμεναν αποδεικτικά στοιχεία από την Ελληνοκυπριακή Κοινότητα της Μποτσουάνα και τις αρμόδιες αρχές ότι είναι κάτοικος Μποτσουάνας η οποία τον φορολογεί. Και τα οποία θα έβεταν στη διάθεση του διευθυντή. 35 40

Το παράπονο που διατυπώθηκε σε σχέση με αυτό είναι ότι ο διευθυντής έσπευσε σε σύντομο χρονικό διάστημα - στις 8/8/91 - να εκδώσει την απόφασή του χωρίς να αναμένει την άφιξη των δι-

5 καιολογητικών. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα έγγραφα αυτά επισύ-
 ναψε ο κ. Τριανταφυλλίδης στις αγορεύσεις του, αρχική και απα-
 ντητική, ημερ. 18/11/92 και 30/4/93 αντίστοιχα. Πρόκειται για βε-
 βαιώσεις από τις εταιρείες του αιτητή και από άλλες πηγές πως ο
 αιτητής είναι μόνιμα εγκατεστημένος στην Μποτσουάνα και για
 ειδοποιήσεις επιβολής φορολογίας από τη χώρα εκείνη για διάφο-
 5 ρα χρόνια μέχρι το 1990.

10 Πρέπει να έγινε ήδη φανερό από την παραπάνω ανάπτυξη ότι τα
 επιχειρήματα του αιτητή έχουν ως κεντρικό άξονα τον ισχυρισμό
 ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο που διέθεσε τα δύο κτήματα δεν είχε τη
 διαμονή ή τη συνήθη διαμονή του στην Κύπρο, αλλά στην Μπο-
 15 τσουάνα. Επομένως έπρεπε η περίπτωση του να θεωρηθεί ότι εμπί-
 πτει στην απαλλακτική διάταξη. Τα 6 σημεία στα οποία ο διευθυντής
 βάσισε την απόφασή του για το αποφασιστικής σημασίας θέμα της
 κατοικίας - όπως τα ανέλυσε ο συνήγορος - δε στοιχειοθετούν το συ-
 μπέρασμα του διευθυντή. Ενώ η ύπαρξη των στοιχείων που προ-
 20 σκόμισε ο αιτητής μέσω του δικηγόρου του θεμελιώνει απόλυτα την
 υπόθεσή του. Και η σπουδή με την οποία κρίθηκε η τύχη της ένστα-
 σης του αιτητή δεν πρέπει να αφηθεί να λειτουργήσει σε βάρος του.

25 Αντιπαρατηρήθηκε ότι ορθά προχώρησε ο διευθυντής διότι από
 τη μιά παρασχέθηκε ικανοποιητικός χρόνος για την προσαγωγή
 των στοιχείων και από την άλλη ο αιτητής είχε την ευκαιρία να τα
 παρουσιάσει, κρίνοντας από την ημερομηνία που φέρουν. Ομολο-
 γουμένως οι διάφορες βεβαιώσεις είναι χρονολογημένες πριν από
 την επίδικη απόφαση ενώ η τελευταία ειδοποίηση επιβολής φορο-
 30 λογίας της Μποτσουάνα είναι του 1990 και οι υπόλοιπες κάποιων
 προηγούμενων χρόνων. Έτσι, κατά την εισήγηση των καθών, η
 πρωθύστερη εμφάνιση των παραπάνω στοιχείων δεν επηρεάζει το
 κύρος της απόφασης. Για νομική θεμελίωση της πρότασης αυτής
 έγινε αναφορά στην απόφαση *Καλογήρου ν. Υπουργού Οικονομι-
 35 κών και Άλλου* (1992) 3 Α.Α.Δ. 534 και στην απόφαση *Χρ. Σ. Χρι-
 στοφίδης Ατδ ν. Δημοκρατίας* (1993) 4 Α.Α.Δ. 793.

40 Οι δικηγόροι και των δύο πλευρών ενδιέτριψαν στη νομική
 πτυχή της υπόθεσης με κέντρο βάρους το εννοιολογικό περιεχό-
 μενο του όρου "συνήθης διαμονή" σε συνάρτηση με παρόμοιες έν-
 νοιες. Με παρέμφαν, μεταξύ άλλων, σε δύο σημαντικές υποθέ-
 σεις στον τομέα αυτό του δικαίου: *Levene v. I.R.C.* [1928] A.C.
 217 και *I.R.C. v. Lysaght* [1928] A.C. 234. Επίσης αναφέρθηκε
 εκτεταμένα η απόφαση στην υπόθεση *Shah v. Barnet London BC*
 [1983]-1 All E.R. 226. Η υπόθεση αυτή μας εισάγει στην έννοια της
 κατοικίας σαν βάσης ή συνδεδετικού στοιχείου για την εξέταση και

επίλυση νομικών σχέσεων, υποχρεώσεων και δικαιωμάτων σε διάφορους κλάδους του δικαίου.

Σημασία έχει η ρήση του Λόρδου Scarman που προσδιορίζει τα συστατικά της συνηθισμένης κατοικίας, που υιοθετεί από τις παλαιότερες υποθέσεις που προαναφέρθηκαν: 5

"I unhesitatingly subscribe to the view that "ordinary resident" refers to a man's abode in a particular place or country which he has adopted voluntarily and for settled purposes as part of the regular order of his life for the time being, whether of short or long duration." 10

Παρακάτω επεξηγεί τι εννοεί με τη φράση "καθορισμένος σκοπός" (settled purpose). 15

"And there must be a degree of settled purpose. The purpose may be one or there may be several. It may be specific or general. All the law requires is that there is a settled purpose. This is not to say that the propositus intends to stay where he is indefinitely; indeed his purpose, while settled, may be for a limited period. Education, business or profession, employment, health, family or merely love of the place spring to mind as common reasons for a choice of regular abode. And there may well be many others. All that is necessary is that the purpose of living where one does has a sufficient degree of continuity to be properly described as settled." 20 25

Οι δύο κυπριακές αποφάσεις που αναφέρθηκαν *Ραζής και Άλλος ν. Δημοκρατίας* (1979) 3 Α.Α.Δ. 127 και *Ανδρέας Μιχαήλ ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 3083, στο θεωρητικό επίπεδο έχουν την ίδια ή ανάλογη προσέγγιση με την αγγλική νομολογία. 30

Αναφορά έγινε επίσης στην υπόθεση *Fox v. Stirk* [1970] 3 All E.R. 7, που ερμήνευσε τις λέξεις "κάτοικος" (resident) και "κατοικία" (residence) σε σχέση με την αγγλική εκλογική νομοθεσία, που αποφάσισε ότι είναι δυνατό για ένα πρόσωπο να διατηρεί συγχρόνως δύο κατοικίες. Την απόφαση αυτή η κάθε πλευρά προσπάθησε να ερμηνεύσει σαν υποστηρίζουσα τις δικές τις απόψεις. 35

Η έννοια της κατοικίας λοιπόν έχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα σε αρκετούς κλάδους του δικαίου αποτελώντας το επίκεντρο για τη ρύθμιση πληθώρας έννομων σχέσεων που αποτελούν το αντικείμενό τους. Η ιδέα της μόνιμης κατοικίας έχει απαραίτητο στοιχείο την ελεύθερη επιλογή ενός τόπου από το συγκεκριμένο 40

πρόσωπο που τον καθιστά κέντρο συγκεκριμένων του στόχων κοινωνικής και επαγγελματικής υφής.

5 Για φορολογικούς σκοπούς το ζήτημα της κατοικίας είναι θέμα πραγματικό εξεταζόμενο όμως υπό το πρίσμα των σωστών νομικών κανόνων. Μας διαφωτίζουν στο σημείο αυτό οι Dicey & Morris "The conflict of Laws" 10η έκδοση, τόμος 1, σελ. 142. Η περικοπή που ακολουθεί έχει ως υπόβαθρο τις αποφάσεις *I.R.C. v. Lysaght*, ανωτέρω, *Pickles v. Foulsham* [1928] 9 Tax Cas. 10 261, 264 και *Sinclair v. Sinclair* [1968] P. 189, 213 (C.A.).

15 "For tax purposes, it has been held that the question where a person is resident is one of fact. But the question must nonetheless be "determined on proper legal principles"; and for other legal purposes the question has been described as "a mixed question of law and fact". All the circumstances must be taken into account, the weight to be given to the various aspects of the facts varying with the circumstances."

20 Στην παρούσα περίπτωση κατέληξα - άλλωστε είναι αναντίλεκτο και συνάμα παραδεκτό - ότι ο διευθυντής είχε υπόψη τα εξής στοιχεία που περιστοιχίζουν το θέμα της διαμονής. Η σύζυγος του αιτητή με τα τέσσερα παιδιά τους είναι μόνιμα εγκατεστημένοι στην Πάφο από το 1981 σε ιδιόκτητο σπίτι. Τα παιδιά φοιτούν σε κυπριακά σχολεία. Ο πατέρας ζει στην Κύπρο 3 μέχρι 6 μήνες το χρόνο και είναι αμοιβαία αποδεκτό πως ασκεί εδώ τα εκλογικά του καθήκοντα. Περαιτέρω ο αιτητής έχει επιχειρήσεις (εκμετάλλευση αγροκτημάτων και πολυκατοικιών) για τις οποίες οι ντόπιες φορολογικές αρχές επιβάλλουν και εισπράττουν φόρο εισοδήματος.

30 Είναι αξιοπρόσεκτο ότι στις φορολογικές του δηλώσεις έχει επανειλημμένα δηλώσει σαν μόνιμο τόπο διαμονής του την Κύπρο. Έγινε προσπάθεια υποβάθμισης των παραδοχών αυτών. Ο δικηγόρος του αιτητή ανέφερε ότι ορισμένες από τις δηλώσεις αυτές υπογράφηκαν από τους αντιπροσώπους του ενώ άλλες υπέγραψε εν λευκώ ο ίδιος και οι αντιπρόσωποι του στη συνέχεια τις συμπλήρωσαν λανθασμένα. Είμαι αναγκασμένος να παραγνωρίσω ολότελα τις εξηγήσεις αυτές που δίνει ο συνήγορος χωρίς καμιά αποδεκτή μορφή μαρτυρία στο θέμα.

40 Δημιουργείται εύλογα η απορία ποια άλλα στοιχεία έπρεπε να υπάρχουν που να δικαιολογούν το εύρημα του διευθυντή. Έχουμε εδώ συρροή περιστάσεων υπέρ ενός τέτοιου συμπεράσματος. Όλα τα παραπάνω στοιχεία είναι αξεδιάλυτα συνυφα-

σμένα με την εγκαθίδρυση μόνιμης κατοικίας στον τόπο αυτό. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην υπόθεση *Lavene*, ανωτέρω, κρίθηκε ότι ο φορολογούμενος, που περνούσε μικρό μόνο χρονικό διάστημα στην Αγγλία και μάλιστα έμενε σε ξενοδοχεία, είχε τη διαμονή του εκεί για σκοπούς φορολογίας.

5

Με τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του ο διευθυντής το λιγότερο που μπορεί να πει κανείς είναι ότι η απόφασή του ήταν εύλογα επιτρεπτή. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σχολιάσω την εισήγηση του κ. Τριανταφυλλίδη ότι ο αιτητής μόνο σε μία από τις δύο χώρες μπορούσε να είχε μόνιμη διαμονή και επομένως το δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί σε ποιά από τις δύο χώρες ο αιτητής είχε την κατοικία του. Και ότι κατά λογική συνέπεια δεν εφαρμόζεται η αρχή ότι το δικαστήριο δεν επεμβαίνει αν η φορολογική απόφαση είναι λογικά δυνατή. Δε συμμερίζομαι αυτή την άποψη. Πέρα από το ότι αναγνωρίζεται ότι ένας μπορεί να έχει συγχρόνως κατοικίες σε περισσότερους τόπους (βλεπε *Fox v. Stirk*, ανωτέρω), αν ακολουθούσε την προτεινόμενη γραμμή το δικαστήριο θα παρέκλινε από τον ακυρωτικό ρόλο που του έταξε το Σύνταγμα με το άρθρ. 146. Δεν υπάρχει κανένα αναγνωρισμένο έρεισμα για επέμβαση στην επίμαχη απόφαση. Η κρίση της Κεντρικής τράπεζας για ένα διαφορετικό ζήτημα δεν ήταν δεσμευτική για τη φορολογική αρχή ενώψει μάλιστα των συντριπτικών στοιχείων που απαρίθμησα τα οποία δεν άφηναν περιθώρια για διαφορετική κρίση.

10

15

20

25

Πριν τελειώσω δύο λόγια για το παράπονο ότι δε δόθηκε η ευκαιρία στον αιτητή να προσάξει τα στοιχεία, που έδωσε κατά την εκδίκαση της υπόθεσης ο συνήγορος. Πρέπει να υπομνησθεί ότι το θέμα της διαμονής του αιτητή τέθηκε από το διευθυντή ευθύς εξ αρχής (βλέπε απάντηση στην ένσταση ημερ. 26/2/91). Επομένως το διάστημα μέχρι τη λήψη της επίδικης απόφασης τον Αύγουστο ήταν αρκετό για την προσκόμιση οποιωνδήποτε αποδεικτικών στοιχείων. Άλλωστε φαίνεται, από τις ημερομηνίες των διαφόρων εγγράφων και τουλάχιστο των φορολογικών δηλώσεων των αρχών της Μποτσουάνα, ότι τα στοιχεία ήταν στην κατοχή του ή μπορούσαν άνετα να εξασφαλισθούν στο διάστημα που παρασχέθηκε.

30

35

Για τους παραπάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται. Χωρίς έξοδα.

40

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.